

R

RA-

Noms de lloc menors en ~ d'origen àrabic.

α) *Rabbatolcadi*, nom d'una mesquita i un barri de la València sarraïna, segons el *Rept.*: de l'àr. *rabbatu* i *l-qādi* 'Pla del *qadi* o alcalde' (Jul. Ribera, *Dis. y Op.* II, 319-25).

β) *Rabiu*, Coll de ~: «escucha en el molino del Coll de Rabiu», a Formentera; id. una «escucha y atalaya en La Britja» (Eivissa), segons una llista del segle XVI (Macabich, *Feudalismo*, p. 47). De l'àr. *rabib*, que significava no sols 'gendre' (i *rabiba* 'nora', «no-verca» *RMa*, 493) sinó també 'esclau, nodris o aliat' (Belot): arrel *rabb* 'ensenyar' (també «nutrix», «dominus» *RMa*). Pròpiament degué designar el guaita destacat en aqueixes talaies.

γ) *Raca* (*Beni-*), alqueria que figura en el *Rept.* de Mallorca: «Alch. *Beniracha*: 6 jovatas, et est A. de Monte rubio». Com que el *Rept.* no hi ha signes d'accentuació, és possible, si bé dubtós, que sigui el mateix nom que es prolongaria fins avui en el de «hort de Can Recà», que vaig recollir en el te. de Selva (XI, 64.24), terme que almenys en part se superposava amb el te. d'Inca del *Rept.*; no figura en *AlcM* ni en el m. Despuig, ni en el *Co. Top. Mall.* de Mascaró, ni es veu en el seu mapa. S'hauria d'accentuar, doncs, *Beni-racà*.

Del mot, però, ja parlà AMAlcover (*BDLC* XIV, 30 145): nom pertanyent a la família lexical, sobretot representada en les llengües romàniques mediterrànies, provinent en definitiva del mot bíblic *raça* 'ximpleria, imbecilitat', d'on ve el cat. *recar* (*racar*), dial. *racós*; estudiada en *DECat* VII, 172a15 ss. Però a la Mallorca sarraïna degué venir de la seva propagació a l'àrab, al qual degué passar des de l'arameu, igual que en l'ús evangèlic, en aiguabarreig amb altres canals del mot semític (veg. ib. VII, 171b1-28). En àrab, en efecte, va pendre amplitud semàntica molt gran, i distinta de la

predominant en romànic, desbordant sobretot en un sentit diminutiu o compassiu, i en particular com NP. D'ací el NP *Ràka*, fem., a Aràbia (Hess, 26b) i a Algèria (*Rāqā*, *GGAlg.*, 324), i amb derivat *Rākān* (Hess, alg. *Rāken*). D'aquí, doncs, *Beni-Racà*.

γ') Altres noms d'aquesta o semblant etim. Potser «Alcheria *Arracli*» en el *Rept.* entre les d'Inca (Bof., p. 146), on la *-l-* pot ser simplement repercussiva, en un nom nisba en *-i*, derivat de *raka*: *Rāki*, i dim. *Ru-kājja* (Hess, 26a); passat que vingui de l'arrel *rkl* àr. (poc descabdellada), amb el sentit de 'tirar coces' («recalcitrare» *RMa* i Dozy), del qual deuen venir *Rakla* i *Rākkāla* a Algèria (*GGAlg.*, 328, 330). D'altra banda: Pla *Raqué*, te. Cervera del Maestrat (XXVIII, 120.23) ('00 × '27 en el cadastre): potser deriv. cat. en *-er* (o d'aquell àr. *Rākān*). Mas de *Raqueta*, entre Lluçena i Benafigs (XXIX, 110.18), cf. *raqueta* 'ànsia, angúnia', dialectal del Priorat (*DECat* VII, 170a45); o d'altre derivat cat. o àr. d'aquesta família, cf. àr. *raqiq* 'fi, subtil, migrat, suau', que vulgarment sona *raquec*, f. *raqué*.

δ) *Rafull*, pda. d'Albaida (*GGRV* II, 60): de l'arrel *rhl* 'transportar, emigrar, muntar a cavall', que ha donat diversos NPP derivats: *Rahyal* i *Rihel* a Algèria (323, 325) i els diminutius *Ruhajjil* i *Ruyaihil* a Aràbia (Hess, 255). També formaria un **Rahāl*, segons el tipus en *-al* freqüent en NPP, i que ha donat molts noms catalans en *-ull*: *Gassull*, *Marull*, *Ratxull*(η) etc.

ε) *Ràs* (*Beni-*), serrat que va a parar en un promontori d'Eivissa, formant un abric o rada: la «Cala de *Benirràs*» (Macabich, *Feudalismo*, 38), immediat O. de la Torre de Portinatx (*Nomenclat. Marít.*); Port de *Benirràs* és, també el nom de St. Miquel de Balansat (Villangómez, rev. *Vida Nova*, 1955, 27, n. 5); ja figura en un doc. de 1689: «Jur. Raix --- del quartó de Sta. Eulàlia y lloch de *Binràs*» (*BSAL* III, 114a i *AlcM*). Essent el nom d'un promontori, i sens dubte